

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PARTI FRÅN KARLSBORG. — EFTER FOTOGRAFI.

18:DE ÅRG.

DEN 7 JANUARI 1917

N:o 15

Björkqvist

HERTIGEN AF SÖDERMANLAND, PRINS WILHELM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den Bernadotteska ätten har såsom intet annat furstehus i Europa kunnat betrakta sig som af Muserna särskildt omhuldad. Åtskilligt tyder på, att det varit Oscar I:s maka med hennes modernehärstamning ur det för sina konstnärliga och vetenskapliga intressen berömda bayerska huset Wittelsbach, som infört motsvarande anlag i den svenska kungafamiljen. Drottning Josephinas äldste son, konung Carl XV, stannade visserligen endast på amatörens plan, men som sådan vann han både i egenskap af målare och skald ett visst erkännande. Hans i åldern närmaste broder, den allt för tidigt bortryckte prins Gustaf, hann aldrig till fullo lägga i dagen sina ovanliga gåvor; hade han fått lefva, hade han sannolikt kommit att intaga en plats bland våra härfäderskare och som tonsättare lever han trots sin korta lefnad ännu på nutidens läppar. Drottning Josephinas tredje son, konung Oscar II, lade till historikerns och musikerns afundsvärda egenskaper äfven skaldens: långt efter hans död skall dikten "Östersjön" lefva i vårt folks minne. Af kung Oscars söner har prins Eugen ärf det konstnärliga temperamentet i en utsträckning, som redan låtit honom intaga ett rum bland samtidens främsta målare i alla länder. Bland drottning Josephinas sonsonssöner synes det otvivelaktigt, att det i främsta rummet är den andre i ordningen, hertigen af Södermanland, prins Wilhelm, som fått del af det bayerska konstnärskarvet. I hvarje fall synes det omisskännligt, att vårt land i den unge fursten fått en ny och verklig skald.

En verklig skald måste ha haft sina öden. Prins Wilhelm har haft sina. Det klingar sanning i inledningsdikten "Min Musa" i hans senaste diktsamling, då han sjunger:

— Jag har lefvat hårdt och bittert lidit
men druckit glädje ock i långa drag.
Och därför är mitt hjärta fullt af sånger,
som, fast de lekt och snyftat många gånger,
först nu ha blifvit ord. — O, främling, tag
min sångarbikt, min längtans dröm — mitt jag!

*

Hvad är detta "mitt jag"?

I främsta rummet otvivelaktigt den sökande människosjälen.

Det är icke för ro skull diktsamlingen fått namnet "Släckta fyrar" efter inledningsdikten, hvori det heter:

Nej, jag ändrar ej min kosa,
hur man än må dygden rosa
att försiktigt gå.
Jag vill kämpa till det sista,
det må bära eller brista:
jag skall fram ändå.

Ensam vill jag stå mot ödet,
trotsigt vråka undan stödet
af en samtids bud.
Fäfängt varningsropen kalla —
ensam vill jag slåss och falla
ensam med min gud.

Allt, som går i lånta fjädrar,
allt som klingar falskt, förnedrar
och med lögnar far.
Djupast ned i det förtegna
växer tyst men starkt det egna,
det, som värde har.

Samma tanke framträder i dikten "Ensamhetens altare", vid hvars af vilda rosor smyckade rund han i andakt böjer sina knän:

Här vill mitt hjärtas dolska oro sofva.
Må andra människor sina gudar lofva
med harpospel och unkna psalmers ljud.
Jag har min egen, som jag tyst vill dyrka
i ensamhetens stora ödekyrka,
där själfva ensamheten blir min gud.

Men det är ej eremitens lycka, som han eftersträfvat, därför att han håller på ensamheten:

Det är bättre känna harmen
på en motgångs bittra dag
än att aldrig lyfta armen
till ett hårdhänt nappatag.

Det är bättre slåss och falla
som sin egen lyckas smed
under allas kamp mot alla
— än att aldrig vara med.

Men i allt detta glada stridsmod är samtidigt blandadt ett tviflande, ett förtviflande element. Som det heter t. ex. i "Mörka tankar":

Hvar finns den gudamakt, som det blef gifvet
att skilja mellan ondt och godt i världen?
Och hvar den ljusa fé, som leder färden,
som sofrar tingens strunt från högre värden
och lär oss meningen med hela lifvet?

Vi böjas ned som vassens spröda vippor
när saltmängd käre bryter vikens spegel.
Hur hårdt vi luttras må i lifvets degel,
vår farkost krossas dock med rifna segel
till spillror emot ödets mörka klippor.

Det är emellertid långt ifrån alla dikter, som äro burna af denna grubblande allvarston. I diktsamlingens första afdelning träffar man sådana muntra bitar som den rundt om i dagspressen aftryckta "Uppassaren 5:M*** Hansson", "En sjömansvisa", "Jagardivisionen" och "Torpedchapparnas visa".

Hvad man icke minst lägger märke till är den furstlige skaldens förmåga att finna målande ordbilder och ljudförbindelser. Man läse t. ex. dikter som "Haf, haf, famnande haf" eller "Kung Storm". Vi tillåta oss återgifva den förra:

Haf, haf, famnande haf,
hvarför lockar du så?
Luften därhemma känns tryckande kvaf,
det tynger på bröstet och spränger i sinnet
när bilderna stiga för minnet
af ändlösa vidders blå.

Vind, vind, susande vind,
sjung din sällsamma sång.
Svalka på färden min brännande kind
och hviska i örat om vilda seglatser
och äfventyrsfyllda strapatser,
jag drömt om så många gång.

Våg, våg, glidande våg,
hvadan kommer du från?
Hvart går ditt jämna och vaggande tåg?
— Ack samma obotliga oro jag känner,
i blodet det rasar och bränner
af vandringslustens dämon.

Sjö, sjö, sugande sjö,
dig har jag offrat min själ.
Du var min ungdoms förföriska mö,
min huldra i mandomens starkvuxna dagar,
som lärde mig sjöbalkens lagar
att följa i ve och väl.

Som man ser är det många strängar den unga fursten har på sin lyra. Den svenska Parnassen hälsar honom välkommen.

DYRTIDSKONGRESSEN I STOCKHOLM.

H. 8 D. 11 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

FRÅN KONGRESSFÖRHANDLINGARNA I AUDITORIUM.

Kliche: Kem. A.-D. Thout Sjöfverpartre, Sblm—Gbg.

1. Ordf. professor Knut Kjellberg. 2. Frih. E. Palmstierna talar.

Onsdagen den 27 dec. öppnades i Stockholm en dyrtidskongress till hvilken anmäلتs 493 deltagare, representerande icke mindre än 614 organisationer däraf 229 fackföreningar, 127 kooperativa föreningar el. samköpslag, 114 arbetarekommuner, 99 läfsmedelnsämnder samt därjämte ett antal politiska föreningar, nykterhetssammanslutningar, ungdomsklubbar m. fl. Kongressen hade inbjudit representanter för regeringen, riksdagens politiska partier, vissa statens verk och kommissioner. Bland de inbjudna märktes statsråden von Sydow och Wennersten, redaktör Hj. Branting, samt

riksbanksfullmäktige Thorsson, Stockholms stadsfullmäktiges ordförande, kammarrättsrådet Östberg, generaldirektör Henning Elmquist m. fl. Till ordförande utsågs professor Knut Kjellberg, hr Herman Lindquist och dr R. von Post. — Vid kongressen hölls ett flertal föredrag öfver ämnen stående i samband med den rådande dyrtiden. Bland föredragshållarne märktes professor Knut Wicksell, frih. Erik Palmstierna, riksdagsman Wärner Rydén, godsägare G. Sederholm m. fl. Föredragen följdes af lifliga debatter under hvilka nog så starka meningsskiljaktigheter kommo till uttryck.

SIFFROR.

FÖR HVAR 8 DAG AF **K. G. OSSIANNILSSON.**

AMLE WITTMAN var en gammal tviflare.

Vänskap.

— Näja, de där bägge, brukade han säga på tal om två verkliga vänner, — de ha ännu inte gjort arfskifte samman.

Dottern Elsa förtretades, hvarje gång hon hörde gubben idissla den cynismen. Elsa Wittman var nämligen ingen tviflare. Hon mötte hela världen med ett par ärliga blå ögon och väntade samma bemötande från hela världen — eller den del af världen, som hon brydde sig om.

Gubben Wittman kunde godt lida dem, som icke tviflade. Han hade en smula roligt åt dem och hade som de flesta människor ett ständigt behof att ha roligt. Och sin dotter Elsa led han bättre än alla andra — han var den siste att önska, att hon någonsin skulle förlora sin tro på människorna.

Naturligtvis höll han äfven af sonen, Pål, en son är en son, och Pål skötte sig alltid väl. Men han syntes mindre utpräglad än dottern, han liknade folket, som det är mest, han behöll både sin tro och sitt tvifvel för sig själf, en inbunden natur och antagligen ej vidare begäfvad.

— Pål är beräkande, ansåg fadern, — han kommer att gifva sig rikt och sluta med en fin titel.

Det var ej godt att veta någonting alls om en människa, som aldrig röjde sig. Men nog kippade gamle Wittman efter andan, när Pål en dag uppbarade sig med en vacker och fattig fästmo utan familj att skryta af.

Nästa öfverraskning kom i form af dotterns förlofning med en förmögen och ansedd man, väl femton år äldre än hon. Det var en kupp, som gubben minst af allt väntat af sin Elsa. Den lilla spjufvern laddes till på köpet kär upp öfver örönen. En liten kanalje, muttrade Wittman, som midt i belåtenheten ej undertryckte en suck öfver en förlorad illusion. Hans Elsa hade alltså ändå varit likadan som de allra flesta.

Allt ordnade sig emellertid fint. De nya svågarna trufdes ihop och svågerna dito. Det var ibland sådant kuckel och kackel, dunkande och klappande af idel släktkärlek, att Wittman måste mysa på sitt klen-trogna sätt.

— Nånå, muttrade han, — vänta, tills ni gjort arfskifte samman.

Det var egentligen ett skämt, och gubben själf trodde inte mycket på allvaret under det skämtet. Hans egen kvarlätenskap var åtminstone ingenting att kifvas om mellan en välbestäld fattiglapp som Pål och en välbestäld bankdirektör som Ägren. Ägren hade, hvad han behöfde och mer till, och Pål skulle väl skämmas.

Barnen voro försörjda, allt var fröjd och frid, och gamle Wittman tyckte sig kunna världen — alltså gick han en kväll till sängs och afsomnade utan varsel. Han dog, så att säga, frisk och kry och utan onödig suckan, begräts och begrofs och begräts ännu en tid. Och under tiden gick lagen sin gång med bouppteckning och arfskifte och dylikt.

Det hade verkligen lönat sig att ha gubben kvar vid sitt eget arfskifte. Ett gemytligare sådant stod ej att tänka sig. Det klarades utan gräl, ja, utan

Forts. å sid. 231.

CARL MILLES SUCCÈS I KÖPENHAMN.

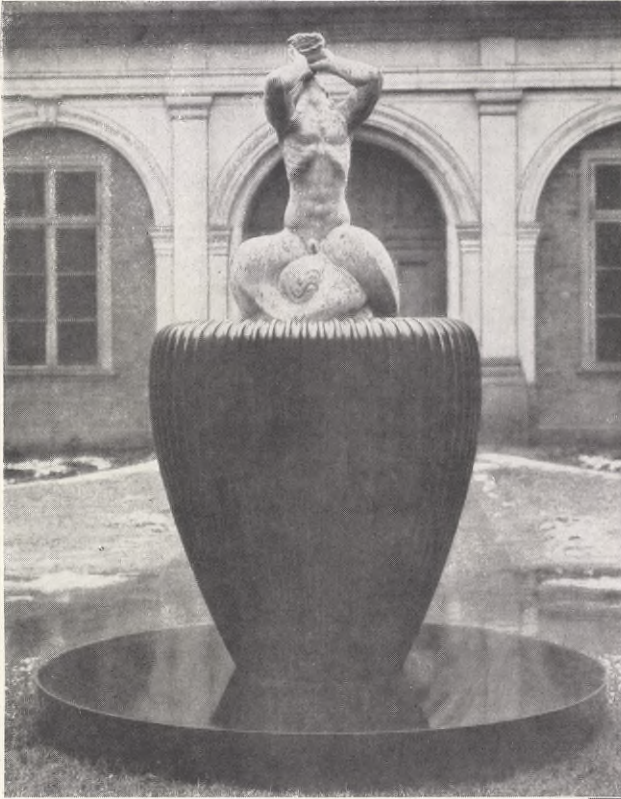

Foto. Ejzell, Kjöbenhavn.

Kilde: Nord. Skulpturgalleri.

TRITONEN, FÖREMÅL FÖR EN ENTUSIASTISK BEUNDRAN OCH FÖRESLAGEN TILL INKÖP FÖR KÖPENHAMNS STAD. På sin tid erbjuden Göteborgs stad hvars stadfullmäktigemajoritet då ansåg sig böra afböja inköp.

T. h.: "DANSERSKOR" INKÖPT AF GLYPTOTEKET I KÖPENHAMN, där den vackra gruppen sålunda införlivas med Nordens största och förnämsta skulpturgalleri.

Bland de konstverk som vid den pågående svenska utställningen i Köpenhamn kring sig samlat det största intresset och framför andra varit föremål för den danska kritikens erkännande äro, främst att nämna, de af Carl Milles utställda skulpturerna. Konstnärens här i Sverige kända, i Göteborg omstridda arbete, springbrunnen med den lurblåsande Tritonen har sålunda tillvunnit sig den mest entusiastiska beundran, och röster haiva äfven höjts för att konstverket borde förvärvas af Köpenhamns stad. Ett annat af Milles verk, en grupp Två danserskor, hvilken likaledes tillhört utställningen, har förvärfvats af Glyptoteket i Köpenhamn, som bekant Nordens förnämsta skulptursamling.

Einar Smiths nya lustspel "Vandringspokalen" hade den 28 dec. sin uppremiär på Norrköpings teater, där f. n. Allan Rydings sällskap gasterar. Pjäsen i hvilken författaren på sitt kända uddiga sätt skämtar med en del af tidens till satir inbjudande framtoningar, det politiska käbbet, kulturnobberiet, sportöverdrifterna o. a., innesluter ett flertal vältecknade typer af roande verkan och en mängd glada infall och lustigheter, hvilket allt, tillika med det förtjänstfulla utförandet, vid premiären förskaffade lustspelet en afgjord framgång.

Till bild å sid 240.

Stockholms Kabelfabriks komplex vid Liljeholmen, en af platsens största och dyrbaraste industriella anläggningar, härjades natten till den 28 dec. af en förödande eldsvåda. Elden som utbröt i ångpannehuset och efter hvad det antages, på grund af bristfällighet i rökgångarna, tog genast stark fart i den i fabriksbyggnaden hopade mängden af brännbara ämnen och beredde brandkåren ett utomordentligt hårdt släckningsarbete ytterligare försvåradt genom den rådande starka kylan. Vid brandtillfället blef hela det omfattande fabrikskomplexet med maskiner fullständigt ramponerad hvarjämte inneliggande lager af färdiga produkter och råämnen till betydande värden ginga förlorade.

T. v.: SCEN UR "VANDRINGSPOKALEN" AF EJNAR SMITH PÅ NORRKÖPINGS TEATER. Fröken Lisa Lindell som "Vandringspokalen" Lillian-Magnus och herr Hj. Lunaholm som hofpredikanten von Breitenfeld.

Foto. Een, Norrköping.

HUR SKOGEN FÖRVANDLAS TILL TRÄKOL.

FÖR HVAR 8 DAG AF **HELGE SYLVÉN.**

Under sista hälften af oktober eller omkring ingången af november månad, då skogsmarken efter höstregnet insupit nödig fuktighet och någon egentlig fara för skogseld icke kan anses föreligga, tänkes i vårt land de första skogsmilorna för året. De följas af tusenden och åter tusenden andra i de delar af landet, där de milsvida skogarne växa.

Den resande främlingen, som kommer i närheten af dessa trakter, och i förstone kanske står undrande och spörjande vid åsynen af de talrika rökmoln, som uppstiga ofvan skogskränen och breda sig ut öfver kringliggande nejder, vet alltså då, att den vid hösten

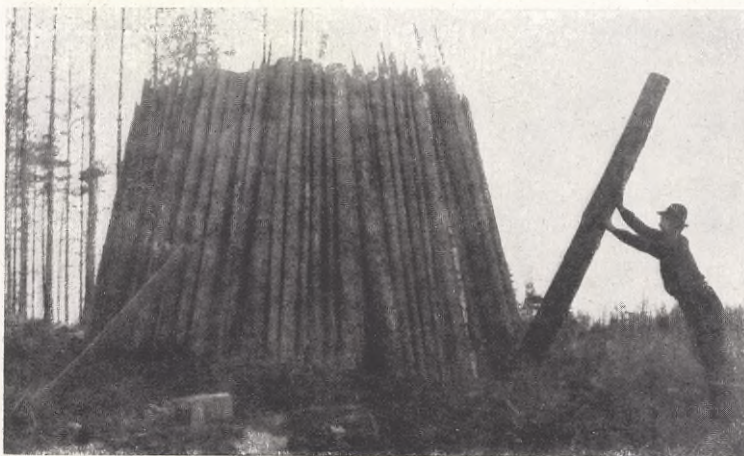

Effter fotografen

VID KOLBOTTNEN.

Kliché: *Boast Nilfversparre.*

Mittelkubben och stommen till en mila. I bakgrunden s. k. Kors.

Effter fotografen

INRESNING.

Kliché: *Boast Nilfversparre.*

regelbundet återkommande kolningsperioden tagit sin början och att årets träkolstillverkning som bäst pågår däruppe i skogen.

I år bedrivs träkolningen intensivare än någonsin förut. Vårens träkolssäsong slog alla föregående rekord, men de träkolmängder, som instundande vinter- och vårmånader komma att med järnväg fraktas ned till järnbruken, väntas bli ojämförligt mycket större. Med de oanadt höga priser, hvar till träkolet sprungit upp, synes kolning vara det bästa utnyttjandet af allt slags virke. Man kan därför utan för stor överdrift säga, att nästan allt hvad brännbart är i dessa dagar förvandlas till träkol.

Den gamla kolarkonsten, som under senare tider beklagligtvis råkat i lägervall, kommer sålunda åter rätt till heders. Det är ett yrke, som, ehuru nog så sträfsamt, i närvarande stund lämnar riklig lön för mödan.

Från arbetsgifvarhåll klagas det

emellertid allmänt öfver svårigheten att erhålla tillräckligt med kunniga kolningsarbetare. För att råda bot mot detta missförhållande, som under senaste tid gjort sig allt mera märkbart, har man på initiativ af de större bruken nyinrättat kolarskolor litet hvarstades i landet, i hvilka eleverna erhålla sin utbildning helt och hållet utan kostnad för dem själva.

Ehuru ej så som i forna dagar lever dock den gamla konsten att kola till en del ännu kvar bland folket i våra skogsbygder. Den nuvarande egentliga arbetarstammen inom kolaryrket utgöres dock hufvudsakligen af de s. k. kolarbönderna. Dessa "bönder" äro egentligen torpare under de skogsägande bruken, af hvilka de arrendera små jordbrukslotter om 15—

Effter fotografen

TÄNDFYLLNING.

Kliché: *Boast Nilfversparre.*

Efter fotografier.

UTRIPNING.

Kliche: *Henri St/versparre.*

20 tunnland, där vanligtvis ett par hästar och 6 till 8 kor kunna födas. Arrendet erlägges i form af kolningsarbete. Dessa jordbruksrenden äro i allmänhet mycket eftersökta på grund af de tillfällen till extraförtjänst genom körslor och annat arbete, som lämnas arrendatorn.

Låt oss emellertid göra en kort tankeutflykt till kolarskogen för att i hast få en liten inblick i träkolstillverkningen. Vi förbigå alla de strapatser och små besvärligheter man under en vandring i storskogen i verkligheten nödgas utstå på dåliga, ofta knappt skönjbara skogsstigar, öfver kullfallna träd, genom vattensjuka kärrtrakter o. s. v.

Innan vi ännu fått syn på några skogsskarlar, nå oss på afstånd ljuden af skarpa yxhugg och rasslande sågar rundt om i skogen. Öfverallt ligger upphuggen kolved, uppgillrad i metershøga så kallade "kors" eller "res".

Efter fotografier.

KOLAREN OCH HANS MEDHJÄLPARE.

Kliche: *Henri St/versparre.*

Efter fotografier.

KOLARKOJA.

Kliche: *Henri St/versparre.*

I KOLARKOJAN.

Forts. fr. sid. 227.

ringaste osämja eller ens tvekan om hvad Pål borde ha och Elsa borde ha och andra i gubbens vilja ihågkomna borde ha. Hvar och en fick sitt och de andras välsignelse och dunk och klapp i ryggen på köpet, och det var nu en släktkärlek, så det stod härliga till.

Där hade nu gubben för sitt eviga omkväde:

— Vänta, tills ni gjort arfskifte samman!

Både Elsa och Pål beundrade Erland — bankdirektören — för den utsökta takt och den storsinta humor, han visade under hela förrättningen.

— Ingen man är som min man, bedyrade fru Elsa.

— Tacka vill jag sväger Erland, skröt Pål Wittman för hustrun och vännerna och hvem som ville höra på.

Men bankdirektören knäppte askan af sin cigarr och smålog drömmande mot något mål i fjärran. Det här arfskiftet höll han rätt nu på att glömma. Det var en familjehögtid, ett litet skämt, ett sällskapsspektakel — nu började söckenveckan, nu till allvarliga affärer!

Behållningen per arftagare i mynt och natura uppgick väl till femtonhundra kronor, så det.

Direktör Ägren hade alltid vetat, att Wittman inte var tåt. Men uppriktigt sagt, blef det honom en besvikelse, att svärfar hade det så blygsamt. En femtusen per man hade inte varit för mycket. Men — tja, herregud — gubben hade tyckt om att lefva godt och för resten kastat bort pengar på böcker och dylikt. Som man ju kunde vänta af en så kallad skeptiker — det vill säga en förstucken idealare, en fantast.

— Puh, blåste bankdirektören, — gamle stofil! Hville du i frid!

Pål Wittman var ingen bokälskare. För honom som för Erland Ägren kändes det futtigt att få arfva ett bokskåp i stället för ett kassaskåp. Men han lika litet som Erland förrådade sina känslor. Just af hänsyn till rike svägern teg han och log — och fann svägern, som haft rätt att vänta sig något annat, helt enkelt beundransvärd.

Och fru Elsa afgudade sin make. Hon tårades, när hon mindes gamle pappas oberättigade tvifvel och betänkte, hur de kommit på skam.

— Vänta, tills ni hållit arfskifte samman!

Nu hade de hållit arfskifte — och vänskapen stod sig, den tycktes förnyad, innerligare än förr.

Erland bläddrade inte ens i de ärida böckerna, han läste öfverhufvud endast tidningar — och recensioner, för att i alla fall följa litet med. Och gud vete, om Pål var stort boksytare. Det fanns ju en del röda och förgyllda ryggar — de dekorerade bra, och det kunde så väl behövas, att det såg litet förmöget ut hemma hos Pål. Det kom ju affärsvännen...

Det kom, mycket riktigt, affärsvännen, en af dem gaf Pål en ljus idé.

— Sälj det där myckna bokskräpet, rädde han, — det vill gallra ut litet till husbehof! Sälj det andra, det kan tjänas otroligt på sådant. I synnerhet på riktigt gammal lump — pappersaffall, som smulas mellan fingrarna. När den kommer i de rätta händerna, förstås. Bed Niklason titta in!

Pål Wittman tvekade en timmes tid. Han tänkte på faderns kärlek till sina böcker. Och kanske det inte just vore *fin*t att slumpa bort den kärleken till kreti och pleti, till folk, i hvars händer den skulle smulas och smutas. Men timmen gick och betänksamheten med den.

Han knäppte sin rock och gick ner till gamle Niklas — samme en, där han prosat sina skolböcker i tiden, när han behöfde pengar till frimärken eller ett parti bigg. Han skämdes högst obetydligt, när han nu igen steg in om dörren — gudskelof att inte Elsa var med!

Niklas kom upp och snokade intresserad på hylorna. Han blef förbluffande hastigt färdig med sin granskning.

— Jag ger femhundra för klabbet, sade han burdus, — det är ett hederligt bud.

— Ja, — drog Pål Wittman på det, — jag hade nu inte tänkt sälja rubb och stubb, endast —

— De nya böckerna, sporde Niklas skarpt.

— Nej, de gamla naturligtvis, svarade Pål, och Niklas drog en lättadens suck.

— Således alltsammans utom de där röda pärmarna, menade antikvarien. — I så fall kan jag bjuda tre hundra.

Pål Wittman spände upp ögonen. Han hade nu en gång ingen aning om böcker.

— Trehundra för de där, frågade han förbluffad.

— Tja — jag får väl ge femhundra då inföll Niklas men rodnade i nästa sekund af harm öfver att ha förrådt sig. Han började genomskåda sin kund och insåg för sent, att han ej behöft höja budet.

— Femhundra upprepade Pål med en osäker blick, — är det — är det —?

— Mitt allvar, ja. Och det kontant. Men det är också mitt sista bud.

— Hm, mumlade Pål Wittman, hvars affärsinstinkter började vakna. Han kände "prosis" sedan skoltiden och visste, att han aldrig bjöd öfver minimum. — Hm — då skall jag be och få betänka mig, sade han — se, böckerna ha affektionsvärde, de tillhörde min far, och han brukade läsa högt om kvällarna för mig och min syster och — och sväger.

Det om högtläsningen var påfund alltsammans. Sådant låg inte för gamle Wittman och inte för unge Wittman häller. Att inte tala om bankdirektören.

Niklas gjorde min af att vilja bryta upp.

— Herr Wittman kan ju besinna sig till — till i kväll, sade han tveksamt och tillade hastigt, för i morgon bittida reser jag till Danmark på — på en liten semesterresa. Till släktingar. Blir kanske borta ett par månader. Mitt biträde sköter ju affären under tiden, men får nog inte afsluta så stora köp.

— Såå, drog Pål Wittman på det. Femhundra kronor var då intet köp att skryta med af en karl, som för en enda bok — ville man minnas — betalt ända till tvåtusen kronor. Unge Wittman började misstänka, att det fanns något kap bland "det gamla papperskräpet". — Ja, då besinnar jag mig till i kväll, sade han. Han tänkte rådgöra med sin sväger.

— Nja, sade gamle Niklas och gjorde ett tupptjät i riktning mot dörren, — kunde vi inte komma öfverrens med detsamma! Är det en eller annan hundralapp det kommer an på, så —

En eller annan hundralapp! Det här började bli misstänkt!

— Kanhända ändå, sade den tveksamme säljaren, — kanhända ändå jag väntar.

— Jag skall be få titta efter litet nogare, sade Niklas och laddes studera ett par bokrygggar, som inte angingo honom ett dyft. Därefter kastade han en skygg blick åt motsatta hyllvrån och vände sig med ett välvilligt leende till sin kund.

— Jag förstår, sade han, — jag förstår, att herr Wittman är i knipa. Alldeles som på skoltiden haha. Kan hända oss alla. Och jag vill inte vara omöjlig. Jag ser här ett par gamla postillor — mycket efteröskt makulatur hos en gammal vän till mig i Köpenhamn. För de postillornas skull vill jag fördubbla mitt bud. Jag tänkte göra token en present på födelsedagen, och skräpet kan passa. Alltså: tusen kronor för det hela, och topp!

— Jag tackar, sade Pål Wittman kort, — men jag vill rådföra mig med min släkt. Det vore inte fair play att sälja utan att fråga min syster.

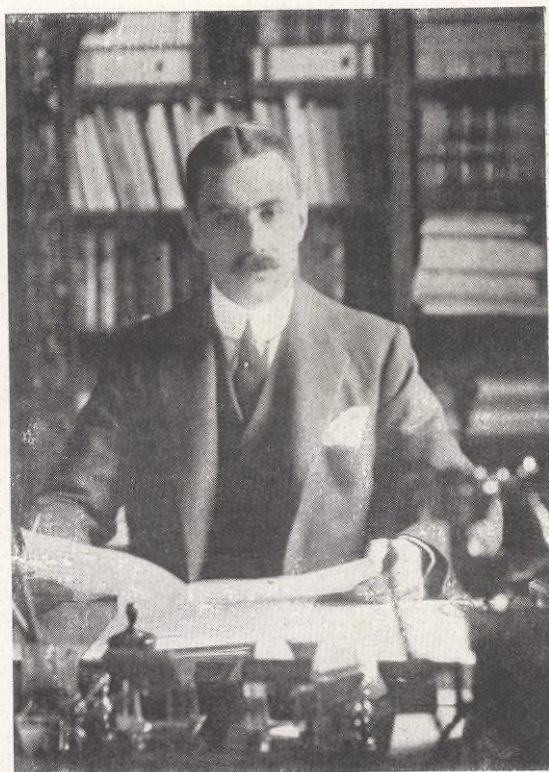
— Äro böckerna inte herr Wittmans?

— Jo bevars.

— Då vill jag ge ett råd: fråga inte slakten — slakten kan bara vilja ha en släng med af slefven!

Forts. å sid. 234.

STORPOLITISKA PORTRÄTT FÖR DAGEN.

Efter fotografi
 GENERAL JOFFRE, NYUTNÄMND MARSKALK AF FRANKRIKE. — Bild t h: ÖFVERBRINGAREN AF PRESIDENT WILSONS FREDSNÖT TILL TYSKA REGERINGEN, legationsrådet vid amerikanska beskickningen i Berlin, J. C. Grew, under minister Gerards bortvar, beskickningens chef

T h: PREUSSENS KRIGSMINISTER, GENERALEN VON STEIN.
 T. h: FRANKRIKES KRIGSMINISTER GENERAL LYAUTEY.

BARON STEFAN BURIAN, har lämnat posten såsom Österrikisk-Ungersk utrikesminister och inträtt i det nya kabinettet såsom finansminister.

Efter porträtt.

Texter å sid. 236.

Kliche: Ernst Sjöbergparis.

FRÅN ETT BESÖK VID NORRA OSTFRONTEN.
FOTOGRAFIER OCH BESKRIFNING AF REDAKTÖR NILS CHRISTIERNSSON.

1 och 2. TYSK SKOLA BAKOM FRONTEN.

1. En tysk fältgrö lärare tagen från fronten och kriget för att undervisa fiendens barn för freden.

2. En stor del af barnen äro föräldralösa då de vuxna drefvos med de vikande ryssarna. Hvar föräddarne nu finnas och om de öfver hufvud taget äro i lifvet känner ingen.

3. TYSKT OCH RYSKT VATTENVERK.

Komplexet till vänster är det tyska vattenverket uppfördt af krigsfångar under ledning af fältgrö tyska ingenjörer. Det lilla trähuset till höger visar det russiska vattenverket som ett privat företag vid krigsutbrottet höll på att få i ordning för den ryska storstaden.

4. TYSKA FÄLTGENDARMER, ordningens upprätthållare bakom fronten.

5. EN AF KOSACKERNA NEDBRÄND STOR FABRIK I LITAUEN.

TVÅ CRIPANDE BILDER:

Till vänster: Ryska garnisonskyrkogården för stupade vid Kowno (2,296 kors) en i sin enkelhet gripande anläggning midt ute i den ovörda naturen — Till höger: Del af kyrkogården vid Kowno med stolpar i stället för kors öfver stupade muhamedaner i rysk tjänst.

Den kände svenske krigskorrespondenten, redaktör Nils Christnsson, som nyligen avslutat en resa till ostfronten, skriver till de högtintressanta fotos han därifrån sändt oss och hvilka vi här återgifva följande:

Hvad jag här fick se imponerande egentligen mer än själfva fronten. Här befann sig ett land stort som Bayern, Würtemberg och Baden tillsammans under utslutande militär förvaltning. Ryssarna hade följande traditionerna från 1812 affolkat och brändt för att lägga en öken mellan sig och de förföljande. 340,000 hektar jord saknade endast i en provins hvarje ägare och brukare.

SIFFROR.

Forts. fr. sid. 231.

— Arfskifte har skett, sade Pål Wittman, — så hvad den saken angår...

— Pah — det kan bli process. Nej, låt oss mans komma öfverens i all tysthet, der är mitt råd, en erfaren mans råd, herr Wittman! Det är inte många släktingar, som hålla fred efter ett sådant arfskifte.

En tystnad inträdde, hvarunder unge Wittman begrundade sin fars ordstäf.

— Tusen är för litet, sade han därefter och kunde ej hjälpa, att rösten darrade.

— Nå, tvåtusen då, väste Niklas, som höll på att förlora tålmodet och sin affärsklokhed på köpet.

— Tvåtusen?

Pål Wittman svalde.

— Jag vill betänka mig, sade han hest, och Niklason bet samman tänderna och bockade sig ut med en stum och föga vänlig hälsning.

Pål Wittman betänkte sig en halftimme och kom till det resultat, som Niklas tillrådt: det var inte värdt att sätta svågern på alltför hårdt prof. Så mycket förstod han, att en samling böcker, som Niklas taxerade till tvåtusen, var värd det tiodubbla. En förmögenhet låg inlåst bakom de där sköra glasdörrarna, och en bankdirektör är också en människa.

Men hvem? Till hvem skulle han vända sig, till hvem? Pål Wittman ransakade sitt minne och listan öfver sina boklärda vänner. Listan var kort, den upptog bara ett namn: en gammal lärare i engelska och franska. Unge Wittman hade turen råka honom hemma. Lektor Linton föll onekligen i häpnad öfver detta uppdrag från just detta hållet. Böcker och Pål Wittman! Men stor är glädjen öfver en syndare, som sig och så vidare.

Lektor Linton stultade med. Han granskade biblioteket vid en grogg. Han log litet ringaktande åt Niklas' gamla postillor, berättade skolhistorier och smuttade på groggen, tills han med ens vardt alldeles stel och helt tyst plockade ut en liten trind volym med brunsvart skinnrygg.

— Hm — hm — hm — hm — en Spenser i original, muhlade han, — första upplagan af Fairy Queen! Här ha vi ägget. Tvåtusen för den där. Be-

Kolera, tyfus och koppor härjade. Jorden är nu under arbete igen, sjukdomarna, ett sekel gammalt plågoris, utrotade, lifvet går sin gilla gång igen och skoltvång har kunnat införas — icke för tvångsundervisning på eröfrarens språk — utan på hemlandsspråket, på lettiska, på ryska, på polska eller tyska. Och allt detta har organiserats af den tyska militärledningen, har utfunderats af Hindenburg och Ludendorff ända ned till den minsta detalj under vintern "i överksamhet" 15—16, och utförts af fältgrå, som gifvits fria från uppgifterna vid fronten och satts till fredligt arbete här långt bakom.

ror på, beror på, hvad mynt det gäller. Kronor eller — pund, munsjör!

Pål Wittman begrep ej så synnerligen. Han fann bägge värderingarna löjliga. Att människor kunna betala summor för sådan goja — som ingen gitter läsa och på sådant papper och med sådan bindning och med maskgångar tvärs igenom boken! Men rektorn hade naturligtvis rätt, och Pål Wittman föredrog gifvet pund framför kronor — när siffrorna voro desamma.

Pål Wittman och lektorn följdes åt till Köpenhamn, de gjorde bland annat ett besök hos Storbrittanniens beskickning. Resultatet efter så och så många veckor blef femtiotusen kronor, svenskt mynt — mot en maskstungen gammal volym af maskstungen poesi.

En så underlig affär kan tyvärr ej hållas hemlig. Den kom äfven till direktör Erlands och fru Elsas öron. Fru Elsa riktigt jublade upp. Nu skulle brodern komma på grön kvist.

— Hm, muhlade direktören i en ton, som hon ej kände igen, — han kunde gärna hunnit göra upp affären också med oss.

— Med oss, undrade fru Elsa leende. Hon begrep inte. — Du inbillar dig väl inte, min bästa Elsa, att käre svåger tänker behålla allt för egen del?

— För egen del? Jo visst — när boken var hans!

— På grund af ett alltför summariskt arfskifte — som naturligtvis får göras om efter detta.

— Hvad menar du — hvad menar min — min Erland, stammade fru Elsa, som om hon fortfarande ingenting begripit.

— Du skall snart få höra, hvad jag menar, sade Erland Ägren, i det han en smula häftigt reste sig och och gick mot dörren. Han glömde mot gammal god vana kyssa sin hustru till afsked.

Nästa dag meddelade den rare Erland, att han tyvärr blifvit nödsakad gå till advokat för det där arfskiftet, som måste göras om. Svåger Pål ville inte ta reson.

— Tänker — tänker du stämma min bror, frågade fru Elsa tonlöst. Det svindlade i hjässan på henne.

— Visst tänker jag det, svarade Erland kallt, — han vägrar ju betala oss de tjugofemtusen.

— Dem afstår jag, sade fru Elsa hastigt.

— Men inte jag. Jag gör anspråk på dem i ditt namn!

— Erland — Erland!

— Det klang som af en bristande sträng, det tonfallet.

— Erland, om du älskar mig — afstå, afstå! Minns min fars ordstaf om arfskiften —!

— Barn, svarade han, — jag afstår ingenting. Det du hittills bragt i boet, har verkligen inte varit någonting att tala om.

Det blef en lång, lång tystnad. Fru Elsa betraktade sin man med en blick, som uttryckte den gradvisa upptäckten af en helt ny och helt främmande människa.

Hon sade ingenting mera — vare sig den dagen eller den nästa. Tredje dagen försvann hon på en ensam promenad. Hon återkom aldrig. I hemmet fanns det inga sörjande barn.

Den sörjande maken mottog samtidigt med försvinnandet besök af en advokat.

— Efter min klient just inlagt om skilsmässa, sade advokaten och smilade åt det förbluffade uttryck, hans meddelande framkallade.

Bankdirektören tycktes aldrig ha räknat med irrationella tal.

HUR SKOGEN FÖRVANDLAS TILL TRÄKOL.

Forts fr sid. 230.

Om vi gifva akt därpå, se vi t. ex. hur omsorgsfullt grof och klen ved blandas om hvartannat, så att ej de gröfsta stockarna hopas på ett ställe, och att veden med noggrannhet riktas rakt upp och med lagom lutning mot middelstängan.

Sedan inresningen skett, afjämnas milans krön och en "kulle" af småved lägges ofvanpå detsamma. Där ofvanpå bredes ett lager af halm eller granris.

Nu är milan färdig att stybbas. Detta tillgår så att densamma inhöljes i ett kvarterstjockt lager af kolstybb, hvilket i allmänhet finnes tillgängligt på de gamla kolbottnarna efter föregående års kolningar.

Eftersom denna vår lilla tankeutflykt tänkes företagen höstetid, äro vi, om vi så önska, i tillfälle få se alla de arbetsdetaljer, som ingå uti träkolsberedningen.

Tiden går emellertid fort, då man vistas ute i skogen, och den korta höstdagen är hastigt tilländalupen. Därför få vi icke fördjupa oss allt för mycket i de olika detaljerna denna gång, utan skynda oss att få se något af själfva kolningen.

Redan på afstånd hafva vi känt den tjärdoftande, ej alls obehagliga milröken från några nytända milor i vår närhet. Den hvita dimslöja, som sveper mellan träd och buskar är intet annat än milrök, hvilken af ortsbefolkningen är hållen för att vara mycket hälsosam.

Vi komma kanske lagom för att få se kolaren och hans medhjälpare hålla på med tändfyllning af någon mila. Detta är ett af kolarens mera påfrestande göromål. Ty, sedan tändningen af milan skett, måste fyllningar med ny ved oupphörligt göras, så att intet tomrum hinner uppstå i det s. k. fyllhålet, en uppifrån och ned till milans botten samt genom dess midt gående kanal. Dessa fyllningar skola, såvida kolningen fortlöper normalt, pågå till dess milan är fullständigt utkolad. Milans öfversta lager kolar först och fortskrider kolningen sedan nedåt tills den når botten. För att under kolningens gång kunna reglera hettan, så att denna sprides jämnt bland veden, upptagas på milans väggar erforderligt antal draghål. I öfrigt hålles milan fullständigt tät, och lufttillförseln begränsas till hvad som är nödvändigt för att hålla temperaturen uppe. Därför måste milan noga vaktas och omses dygnet om. När milan efter c:a 14 dagar, hvilken tidsrymd varierar efter olika kolningsmetoder, är "ut-

gången", d. v. s. färdigkolad, tilltappas alla draghål: milan slås igen. Om förhållandena äro sådana att milan skall rifvas genast, företages utrifningen 2 å 3 dagar efter igenslagningen.

Icke är kolarens arbete vid någon tidpunkt af angenämt slag, utan i alla afseenden mödosamt och svårt.

Hela det föregående arbetet är dock ett lekverk i jämförelse med hvad som väntar honom vid kolens utrifvande.

Milans stybning, som förut berörts, frestar ju hårdt på både armar och rygg, och äfven tändfyllningen, hvilket arbete kolaren stundtals måste utföra kringvärfd af rök och eld, äro visserligen mödosamma perioder under kolningsarbetets gång. Men ännu mycket mera ansträngande är dock, såsom sagts, utrifningsarbetet. Detta arbete utföres vanligen af 2 å 3 man jämte en vattenbärare. Eftersom milan efter igenslagningen såsom förut nämnts fått stå några dygn utan lufttillförsel, har större delen af kolmassan hunnit afsvalna, då utrifningen skall företagas. Först utbrytas kolen i öfversta delen af kullen. Därefter tagges med kolkroken brott på c:a 1 fots djup, under det stybben får falla ned mellan kolen men äfven delvis ligga kvar såsom ett skyddande täcke dels för utrifvaren att stå på och dels för att i möjligaste mån hindra lufttillförsel till den undre outrifna delen af milan. På detta sätt afskåres milan vågrätt hvarf efter hvarf, hvarunder kolen med glestandade kolphackor skiljas från stybbet och läggas i en vid ring rundt botten för att kallna. Kol, som brinna, upptagas och doppas i vatten. Ofta är kolmassan så het att utrifvarens skor blifva brända och i allmänhet får denne arbeta i denna sotiga, rykande och heta massa intill 10 å 12 timmar innan han når milans botten. Kolen måste därpå noga vaktas 5 till 10 timmar och all eld släckas, innan de inbäras i det vid milbotten af stänger uppförda kolhuset. Skulle en större del af kolringen fatta eld användes icke vatten för dess släckning utan öfveröses den med ett lager af kolstybb, hvilket kväver elden.

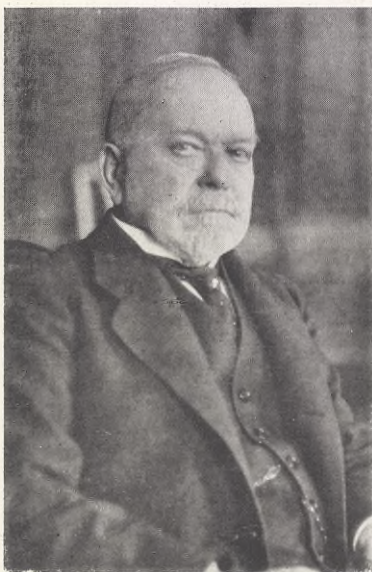
Innan vi lämna kolarskogen, skola vi väl göra en titt in i kolarens koja. Den är af det mindre slaget med plats för 2 personer. En soffbrits på hvarje långsida och så den öppna eldhården. Den muntert flammmande torrvedsbrasan kastar sitt fladdrande sken på de obarkade timmerväggarne. Kolaren, som gör en paus i arbetet, bjuder på en liten svart kaffetar utan grädd, hvilken tacksamt inmundigas, innan vi före skymningen bege oss på hemväg.

Och så lämna vi äntligen kolarskogen med dess kolare hvilka vid kaddrypande torrvedsbloss ännu många mörka höst- och vinternätter få vandra mellan och vakta sina milor innan de till sist få njuta sina mödors lön.

Ehuru kolningskonsten är lika gammal som bearbetningen af metaller, har den dock icke blifvit så vetenskapligt omhuldad, som önskvärdt varit.

Högst står otvifvelaktigt kolaryket i Tyskland. De landskap inom vårt land, där kolning af någon betydhet bedrivs, äro, förutom hela det nordliga Sverige, Småland, Östergötland, Värmland, Nerike och Västmanland. Af dessa landskap har Östergötland sedan gammalt namn om sig för goda kolningar. Så tjänar än i dag den s. k. Östgotamilan som mönster för en god milty.

Tyvär syssla många med kolningsarbeten utan att verkligen kunna kola. Det viktigaste — kolningen — öfverlåta de åt hvad man särskildt i norrlandsbygder hör folk kalla "brännmästare", hvilken satiriska benämning dessa mången gång mer än väl gjort skäl för. Därför — fram med den gamla kolarkonsten att återinföra i *alla* våra skogsbygder för tillvaratagande af våra mångomtalade rutnande millioner.

Efter porträtt.

Kliche: Ernst Störmerparre.

RUDOLF MOSSE, innehafvare af den världsberömda tyska *Annons*expeditionen hvilken 1917 firar sin 50-åriga tillvaro.

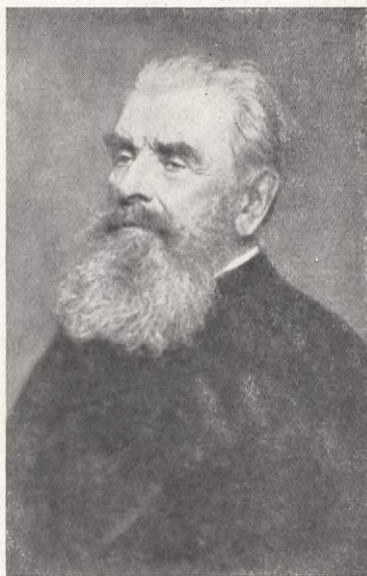
För att förhindra att befälhavareskiftet skulle uttydas som ett underkännande af general Joffres militära duglighet har den franska regeringen vid hans tillbakaträdande förlänat honom den högsta militära utmärkelse som stått till rådighet, nämligen titeln marskalk af Frankrike. Utom en lyckligt funnen reträttvärdighet innebär den förlänade höga titeln, med hvilken följer en årsinkomst af 30,000 francs en välförtjänt utmärkelse åt den ärehöjde segraren vid Marne, hvilken efter den första krigstidens förkrossande franska motgångar och inför den hotande förlusten af rikets hufvudstad lyckades vända nederlaget i seger och återgaf åt den vande franska hären dess själf tillit och krigsmod, hvilka under de hårda tider som sedan följt på ett så lysande sätt bestått prövet.

En af Tysklands främste feodal magnater och storfinansärer *greffe Guido Henckel furst von Donnersmarck* har i dagarne skattat åt förgängelsen efter att hafva nått den höga åldern af 86 år.

Grefve Guido Henckel ärde efter sina föräldrar en ofantlig förmögenhet, hvilken han sedan oafbrutet förmerade genom en mångfald storslagna, snillrikt ledda affärsföretag. Hans lysande finansgeni togs vid upprepa tillfällen i anspråk af tyska staten, särskildt för viktigare handelspolitiska uppdrag i utlandet. Han tillkallades äfven på sin tid af *Bismarck* som finansiell rådgivare vid *Frankfurtfreden*. *Grefve Henckel* förde ett furstligt hus och räknade där som en ofta sedd gäst *käjsar Wilhelm*, med hvilken han var förenad i personlig vänskap.

Till bild å sid 232.

General Joffre har i dagarne lämnat sin post som den franska arméns överbefälhavare för att i stället övertaga den, om icke i realiteten så dock formellt, underordnade befattningen som teknisk rådgivare åt den franska krigskommissionen. Högsta befälet på franska fronten har överlämnats till general *Nivelle*, under det att general *Sarrail* bekläder motsvarande post på *Salonikifronten*. Båda befälhavarna lyda direkt under krigsministern *Lyautey*, hvadan alltså ledningen af de militära operationerna åter övertagits af den franska regeringen efter att sedan den 2 dec. 1915 hafva utöfvats af general *Joffre*, som vid nämnda tidpunkt utnämndes till fransk generalissimus. General *Joffres* tillbakaträdande har sedan någon tid varit väntad, i det att efter hand en allt skarpare kritik riktats mot hans försiktiga krigföring, hvilken man ansett sakna den nödiga offensivandan och handlingskraften. Om dessa tillvitelser haft fog för sig, torde orsaken till de överklagade förhållandena väsendtligen vara att söka däri att *Joffre* genom den med hans tjänst förenade oafslätliga nervspänningen fått sin kraft i viss grad förbrukad.

Efter porträtt.

Kliche: Ernst Störmerparre.

FÜRST GUIDO HENCKEL VON DONNERSMARK, en af Tysklands rikaste och mest inflytelserika magnater, afled i dagarne vid 86 års ålder.

Den franske bildhuggaren och målaren *Antonin Mercié* har enligt från Paris ingångna meddelanden aflidit i en ålder af 71 år. Hans mest kända verk är gruppen *Quand même*, hvilken finnes uppställd i *Tuileriesgården*. År 1884 kallades *Mercié* till medlem af svenska konstakademien.

INNEHÅLL: *Prins Wilhelm* (biografi och helsidesport.) — *Dyrftidskongressen i Stockholm*. — *Storpolitiska porträtt för dagen*. — *Från Ostfronten*. — *Världskriget*. — *Bilder till den svenska och utländska dagskrönikan*. — *Veckans porträttgalleri*. — *"Siffror"*. Ber. af *K. G. Ossianilsson*.

ANTONIN MERCIÉ, framstående fransk bildhuggare och målare, har rylligen aflidit.

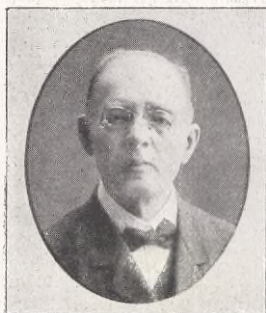

Efter fotograf.

"DEM DEUTSCHEN VOLKE" den af tyska riksdagen beslutade inskriptionen anbringad på *Riksdagsbyggnaden*. De 30 cm. höga bokstäfverna äro gjutna af nedsmälta bronskanoner tagna 1813.

Kliche: Kem. A.-B. Bonot Silberparre, Shtm.—Gh.

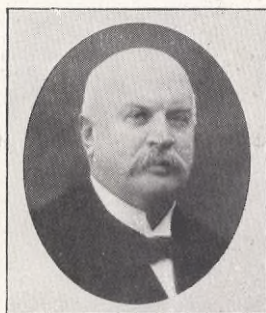
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. ODHNER.
Rådman. — Mariestad.
80 år 25 Dec.*

G. BARCLAY.
Grosshandlande. — Göteborg.
75 år 28 Dec.*

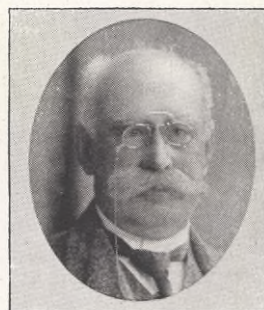
P. BURCHARDT.
F. d. Konsul. — Göte org.
60 år 22 Dec.*

C. A. MEIJER.
Disponent. — Fritsla.
50 år 5 Jan.*

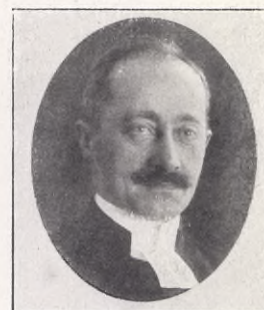
H. E. HAMBERG.
F. d. Professor. — Stockholm.
70 år 6 Jan.*

K. O. M. WEIBULL.
Professor. — Alnarp.
60 år 23 Dec.*

A. V. RYDBERG.
Läroverksadjunkt. — Strängnäs.
60 år 26 Dec.*

E. A. KLEFBECK.
Kommisiter. — Stockholm.
50 år 25 Dec.*

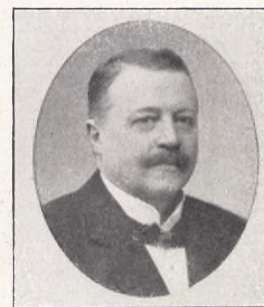
Å. G. EKSTRAND.
Öfveringeniör. — Stockholm.
70 år 28 Dec.*

G. H. SVANSTRÖM.
Öfverste. — Sala.
60 år 31 Dec.*

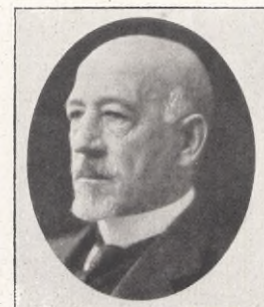
A. THORE.
Navig.-skoleförestånd. — Göte-
borg. — 50 år 12 Dec.*

H. APPELBERG.
Sjökapt. — Göteborg.
50 år 23 Dec.*

J. A. HALLÉN.
Professor. — Stockholm.
70 år 22 Dec.*

R. THEGERSTRÖM.
Konstnär. — Djursholm.
60 år 6 Jan.*

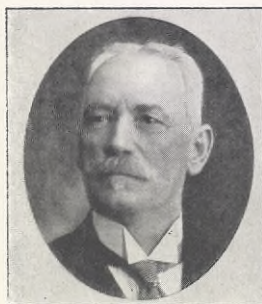
A. FRÆNCKEL.
Fru. — Göteborg.
60 år 17 Dec.*

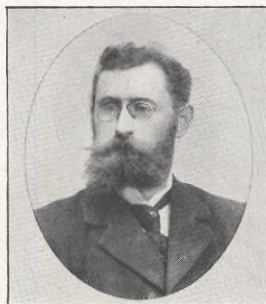
I. BYSTEDT.
Öfverläkare. — Stockholm.
60 år 9 Jan.*

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

E. JONSSON.
Godsegare. — Stockholm.
60 år 31 Dec.

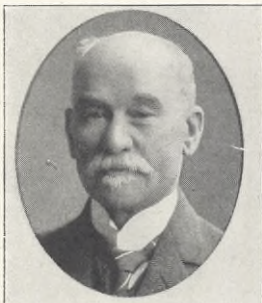
V. A. DESHAYES.
Direktör. — Uppered.
60 år 2 Jan.

C. H. T. SUNDIN.
Direktör. — Strömsnäs Bruk
55 år 28 Dec.*

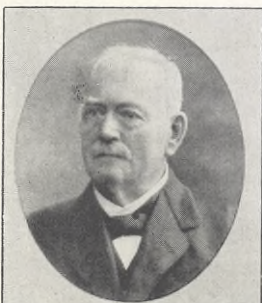
L. HÖGLUND.
Disponent. — Göteborg.
50 år 25 Dec.*

K. L. HÆGER.
Apotekare. — Stockholm.
70 år 2 Dec.*

A. SKOGLUND.
Grosshandlande. — Stockholm.
70 år 16 Dec.

J. O. DOMEIJ. †.
F d Kronofogde. — Örnskölds-
vik. F. 39. † 15 Dec.*

D. NORDER. †.
Handlande — Trubbyn.
F. 49. † 11 Dec.*

N. O. W. RAHM. †.
Byråchef. — Stockholm.
F. 50. † 20 Dec.*

A. H. ANDERSSON. †.
Armaturfabr. — Annelund.
F. 50. † 1 Dec.

CLAES ODHNER. Handlande i Mariestad 63—84. Sedan 80 rådmann der. Ordf. o. kassaförvatt. i fattigv.-styr., styr.-led. i Skarab. e. banks afd.-kontor.

GEORG BARCLAY. På sin tid deleg. i exportfirman Sw. Renström & Co. i Göteborg. Styr.-led. i Renströmska fonden o. Wilh. Röhss donat.-fond, i Skand. kred. a.-b. (sedan 96). Tidigare led. af styr. f. Göteb. sparb., Ränste- o. kap.-försäkr.-anst. o. Rob. Dicksons stift.

PAUL BURCHARDT. Utex. fr. Örebro tekn. sk. 75, driftsng. v. Kramfors sågverk 80, disp. f. Kramforsverken 88—09, bosatt i Hernösand t. 13, sedan dess disp. f. Färjenäs snick.-fabr. i Göteborg. — Under sin vistelse i Norrl. landstäm., komm.-ordf. samt styr.-led. i Tekn. sk. i Hernösand. Ordf. i styr. a. Göteborgs träv.-exp.-fören. o. a.-b. Färjenäs snick.-fabr.

CARL MEIJER. Anst. 75 å Fritsla mel. vävveri der han arbetat sig fram från en underordnad plats t. disponentbefattningen 09. Led. af kyrko- o. skolråd, v. ordf. i Komm.-nmd.; v. ordf. i styr. f. Borås sekt. af Sv. hand.-res.-fören. Inresserad f. friv. skytterör., led. af länets skyttefören. verksk. utsk., ordf. i Marks skyttegille, inneh. länets skytteförb. förtj.-med. samt Patr. sällsk. guldméd.

HUGO HAMBERG. Stud. 66, fil. dr. 72, doc. i meteor. i Upsala 74—78, aman v. Stat. meteor. centr. anst. 78, professor o. förestånd. der 02—13. Led. af Vet.-akad. o. Landtbr.-akad.

MATS WEIBULL. Stud. 74, fil. dr. 83, doc. i Lund 83—88, lär. i kemi, ysik o. geol. v. Alnarps landtbr.-inst. 83, lekt. der 02, tillika rektor 11, professors n. h. o. v. samma år. Styr.-led. i Centralanst. f. försöksvävs. på fadthbr.-omr. sedan 06. V. vetenskapl. förf., läroboksförf.

ADOLF RYDBERG. Stud. 75, fil. kand. 86, adj. i Vadstena 91, i Strängnäs sedan 09. P. sin tid. i Vadstena inspekt. v. lärov. f. fl., stadsfullm.,

ordf. i beredn. utsk., ordf. i hamndir., v. ordf. i styr. f. Fogelsta—Vadst.—Ödeshögs jernv.-a.-b., led. af skolråd. Stadsfullm. i Strängnäs sedan 11, ordf. i dess beredn.-utsk., ordf. i plant.-nmd. och i segelsällsk. Vettern t. 06, dess hedersled., v. ordf. i styr. f. musikfören. Serskildt beaktansvärd är hans framgångsrika verksamhet f. trädplanteringen i sin stad.]

ERNST KLEFBECK. Stud.-ex. 84, prestv. 90, folkskollär.-ex. 95, kateket i Stockholm 97, komminister der sedan 12. Led. af skolråd o. ordf. i pens.-nmd. Stadsfullm. sedan 07, led. af Riksd. F. K. sedan 11. I hög grad erkännansvärd är hans oegennyttiga verksamhet t. frömma f. de fattiga inom hans församling.

GERHARD EKSTRAND. Stud. 65, fil. dr. primus 75, docent i kemi i Upsala 75—89, lär. v. Chalmers tekn. läroanst. 89, byråing. i Finansdep. kontr. o. just. byrå 90, öfvering. i Kontroll o. just. styr. 08, öfvering. i Kontr.-styr. sedan 10. Sekr. i kemistsamf. o. red. f. Sv. kemisk tidskrift sedan 93. Led. af Vet.- o. Landtbr.-akad. a.

HARALD SVANSTRÖM. Uijt. v. Lifreg. gren.-kär 76, kpt. v. Norrlands trängk. 93, maj. o. ch. f. Vestm. trängk. 06, öfvljt. o. ch. f. samma kär 09, öfverste i a. 14. Stadsfullm. i Sala.

ALEXANDER THORE. Sjökapit.-ex.; res.-off.-ex. 91, navig.-skoleförestånd.-ex., lär. v. Göteborgs navig.-skola 93, förest. f. Strömstads navig.-sk. 02, f. Kalmar navig.-sk. 06, f. Göteborgs navig.-skola sedan 12. Led. af Sjömanshusdir., Naut. fören. i Göteborg; korresp. led. af Örl.-man.-sällsk.; på sin tid stadsfullm. i Strömstad o. Kalmar. Sedan 15 led. Riksd. A. K.

HARALD APPELBERG. Sjökapit.-ex. 88, res.-ujlt. v. Flott. 90, löjtn. 99 Befälh. på Sv. Lloydångare 96—01; sedan slstn. är förestånd. f. Sjöförsäkr. a.-b. Gauthiods haverifad. samt suppl. dir. der. Led. af styr. f. Naut. fören. v. ordf. i styr. f. Göteb. ångf. befälh. fören.

ANDREAS HALLÉN. Elev. v. konserv. i Leipzig; dirig. f. musikfören. i Göteborg 72—78 sänglär. o. ref. i Berlin 79—81, dirig. f. Filharm. sällsk. i Stockholm 84—95, kapellmäst. v. Operan der 92—97, dirig. f. det af honom i Malmö bild. sydsv. harm. sällsk. 02—07; sedan 09 lär. i kompos. v. musik-konserv. i Stockholm; professors n. h. o. v. 15. Bl. kompos. operorna Harald Viking, Valdemarsskatten, ballader, orkestermål. m. m.

ROBERT THEGERSTRÖM. Efter afslut. skolestud. elev v. Konstakad. 75—80, studerade därefter i Paris. Har utfört ett antal förträffliga porträtt af mera framstående personer: K. A. Wallenberg, prof. Tullberg, V. Stenhammar, prof. Mittag-Leffler m. fl. Representerad på Nationalmus. Biografi o. hetsid.-portr. årg. VI: 34.

AMELIE FRÆNCKEL. f. Bensow, enka efter den på sin tid framstående köpmannen i Göteborg, Moritz Frænckel. Medstift. af Göteborgs ungdomsklubb o. fören. "Genom eget arbet". led. af styr. f. Röda K. allm. hjälpkr. samt Göta mottagn.-komm. f. galvor f. försvaret.

IVAN BYSTEDT. Stud. 78, med. lic. 91, läk. v. Solna sjukh. 93—95, öfverläk. v. Stockh. stads upptagn.-anst. f. sinnessjuka 98—06; öfverläk. v. allm. försörjn.-inr. afd. f. sinnessjuka sedan 07.

ERIC JONSSON. På sin tid eg. af egend. Adamsberg, Stockh. län. Del-eg. o. styr. v. ordf. i Tekn. a.-b. Flora, Gelle sedan 12.

HJALMAR SUNDIN. Verkst. dir. o. styr.-led. i Strömnäs bruks a.-b., ordf. i styr. f. Sv. pappersbruksfören. sedan 13, styr.-led. i Sv. allm. exportfören. i Sv. ind.-förb. Ordf. i munic.-stämma.

LINUS HÖGLUND. Efter anst. i olika firmor deleg. i a.-b. Jakobsdals kamgarvspinneri i Göteborg, af honom jämte meddel. startad 11.

KNUT HÆGER. Apot.-ex. 73, ink. apot. i Trelleborg s. å., utarrend. dets. 07, sedan 16 bosatt i Stockholm. På sin tid stadsfullm. i Trelleborg, kas-sadir. o. ordf. i afd.-styr. i Skan. ensk. bank, styr.-led. i sparb.

Efter fotografen

VENIZELOS INSPEKTERAR GREKISKA REGEMENTEN I SALONIKI före afresan till bulgariska fronten.

VÄRLDSKRIGET — VÄRLDSFREDEN.

Intresset för kriget rör sig nästan uteslutande om — freden.

Trots en del ogynnsamma tecken voro dock händelserna under själfva julveckan som helhet ägnade att stärka fredshoppet. Ingen väntar sig ju att fredsarbetet med ett slag skall komma att släcka världskriget. President *Wilson's* hänvändelse till de krigförande att framlägga sina freds villkor vann omedelbart anslutning af *Schweiz*, hvars förbundsrad tillställde de stridande en not, som betygade republikens beredvillighet att i sin mån bidra till ett snart slut på den förfärliga kampen. Den 28 blef det officiellt bekant att äfven *de skandinaviska staterna* i en gemensam not tillkännagifvit sin varma sympati för dessa bemödanden och uttalat sitt hopp, att president *Wilson's* initiativ skall leda till resultat.

Tyska regeringen hade strax skyndat att meddela president *Wilson*, att den lifligt gillade förslaget om ett ömsesidigt framläggande af freds villkoren och hemställde på samma gång, att delegerade för de krigförande staterna skulle sammanträda på neutral mark. Det må framhållas, att den tyska noten ingenting nämnde om, att neutrala staters representanter skulle deltaga i fredsunderhandlingarne. Äfven *österrikiska* regeringen afgaf en likalydande förklaring.

Sedan enligt förkljudande *Hollands* och *Spaniens* regeringar äfven ämnade tillkännagifva sin anslutning till den neutrala fredsaktionen, återstod blott den försönande röst, som torde komma att höjas af *Vatikanen*, i det ju påfven direkt uppmannat af centralmakterna att medverka till en fredsdiskussion.

Emellertid saknades häller inte tecken som förmökade fredsljusningen. Man vet ännu ingenting bestämt om lydelsen af det svar till *Tyskland* som ententemakterna under denna vecka varit sysselsatta med att utarbete i *Paris*, men det påstås af engelska tidningar, att svaret kommer att innehålla sådana antydningar eller direkta villkor för en fred, att kampens fortsättande blefve nödvändigt. Ett till synes

föga gynnsamt intryck gör också ett manifest från tsaren till ryska armén, hvare det heter att situationen icke tillåter ens en tanke på fred, i det att först fienden måste ha drivits ut från *Ryssland* och *Konstantinopel* eröfrats.

Man torde dock trots demonstrationer af detta slag kunna räkna på, att ententen när allt kommer omkring går med på en konferens; en annan sak är, om och när den verkligblifna konferensen skall leda till fiendligheternas inställande.

På *krigsådeplatserna* förblef ställningen i det hela taget oförändrad. På *rumänska* fronten fortsatte *Mackensens* operationer att utveckla sig för centralmakterna gynnsamt. I *Valakiet* trängde sålunda *Falkenhayns* trupper, den nionde armén, fram mot den viktiga staden *Rimnicu Sarat*, hvilken efter fem dagars heta strider eröfrades; i dessa strider togos öfver 10,000 ryssar till fånga. Västra flygeln af denna armé stod vid månaders utgång 20 km. NV om *Rimnicu*, vid *Dumitreste*. Samtidigt marscherade högra flygeln fram i *Buzeudalen*. I *Dobruzscha* ryckte bulgarerna ytterligare fram, ansättande de ryska och rumänska trupperna; en rysk styrka blef under juldagarne slagen vid *Tulcea*, hvarefter bulgarerna gingo till anfall mot brohufvudet vid *Macin*. Här pågingo skarpa strider under veckans lopp. Den 29 togs staden *Rachel*.

Efter foto A.-B. Post-Blotterparet, Sibirien-Ukr.

I *Macedonien* förekommo engelska anfall vid *Doiranfjön*. På *västfronten* förmärktes intet återupptagande af offensiven. Engelsmännen ha nu fått sin andel af frontlinjen ytterligare nägot utsträckt. *Italianerne* ha på sista tiden fört en rätt liflig aktion, men icke haft några viktiga resultat att rapportera.

I *Macedonien* förekommo engelska anfall vid *Doiranfjön*. På *västfronten* förmärktes intet återupptagande af offensiven. Engelsmännen ha nu fått sin andel af frontlinjen ytterligare nägot utsträckt.

Italianerne ha på sista tiden fört en rätt liflig aktion, men icke haft några viktiga resultat att rapportera.

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

JONAS DOMEIJ †. Stud. 60, kam.-ex. 63, kr.-länsn. 64, kr.-fogde i Norra Angern. fgd. 82—04 Stadsfullm., led. af skolrad. Omb.-man v. *Hernösands* e. banks o. Stockh. hand.-banks afd. kontor. Led. Riksd. A. K. 91—93.

DANIEL NORDER †. Handlande i *Trubbyn*, *Sillerud*. Ordfr. i vägstyr., landstim. v. ordfr. i skolrad, verksam f. *Nordmarks* jernvägsfrågor.

NILS RAHM †. Stud. 69, fil. kand. 75, utex. fr. *Tekn. högsk.* 78, lär. der 79—86, assist. i fysik der 82—86; sistn. år tf. sekr. i *Patentbyrån*, sekr. o. led. i *Pat. o. registr.-verk.* 95, öfvering. o. led. der sedan 98. Åtnjöt anseende f. sakkunskap, hvilken ofta tagits i anspr. f. komm. arbeten.

H. 8. D:s Novellpristäfvan.

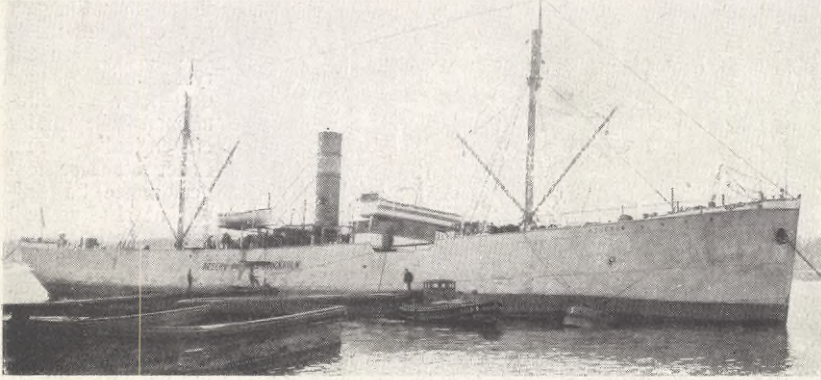
Vi fästa den allmänna uppmärksamheten på den af *H. 8. D* utlysta stora *Novellpristäfvanen*, kungjord i nr 5 o. 10 till lika med alla i samband därmed stäande bestämmelser. — För täfvingen, hvilken står öppen för vårt lands alla författare (dåri inbegripne amatörer) hafva utfäst

2,000 kr. i pris

därat 1:sta priset Kr. 500:—
2:dra " " 350:—
3:dje " " 250:—
4:de " " 150:—
5—8 prisen å Kr. 75 == " 300:—
9—17 " å " 50 == " 450:—

Kr. 2,000:—

Täfflingstiden utgår den 15 jan..

H. 8. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SVENSKA ÅNGAREN "RESERV" som bortfördes från Malmö redd af tysk örlogsmän utanför Vinga och, efter att hafva legat uppankrad på Malmö redd under väntan på lots, affördes till Stettin, frigats den 24 dec. sedan de 800 ton stål- och järmpartier, som befunno sig bland ångarens last tagits i beslag. "Reserv" ligger i. n. i Göteborg för att sedan lasten här kompletterats fortsätta sin afbrutna resa till Rouen. Vid sjöförklaringen har ångarens befälhavare gjort gällande

Foto. Lundbäck, Uddevalla.
EN OSEDVANLIGT RASK RÄDDNINGSBRAGD. Trädgårdssorkitekt D. Andersson Uddevalla, som på resa kastade sig ut från i gång varande tåg för att rädda två pojkar han från kupéfönstret såg gå ned sig på isen nära Hofås station på Säröbanan.

att "Reserv" vid besöket i Malmö verkligen befunnit sig på svenskt område, något som tidigare förnekats såväl från tyskt håll som af de svenska myndigheter hvilka undersökt förhållandet.

*
Annandag Jul på kvällen inträffade en ganska allvarlig tågolycka i närheten af Stockholm. Ett persontåg till Upsala urspårade nämligen då omedelbart söder om Ha-

JÄRNVÄGSOLYCKAN VID HAGALUND DEN 26 DEC.

H. 8. D:s Stockholmsfoto.

galundstunneln. Tåget hade automatiskt kopplats in på ett säkerhets-spår efter att ha fått stoppsignal. Enligt lokomotivpersonalens uppgift fungerade emellertid icke bromsarna och efter att ha krossat stoppbommen rusade lokomotivet ned för banvallen och den därefter följande postvagnen krossades mot en tom personvagn. Lyckligtvis skadades ingen människa men skadorna på tågsättet blefvo både stora och dyrbara. Lokomotivpersonalen räddade sig genom att i sista minuten hoppa ut ur lokomotivet och den i postvagnen sig uppehållande posttjänsten blef äfven räddad, oaktadt postvagnen illa tilltygades.

ELDSVÅDA I LILJEHOLMENS KABELFABRIK. H. 8. D:s Stockholmsfotograf. — Text å sid. 228.

Ljusträck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller oöflkorligt förbud.